

Tematy z Szewskiej
kwartalnik interdyscyplinarny
www.tematyzszewskiej.pl

Rzeczy

CALL FOR PAPERS

Przecucie dominacji wytworu nad człowiekiem stanowił jeden z najgłębszych niepokojów nowoczesności. Nasze aktualne relacje z rzeczami dotyczą wszakże nie tylko przepowiadanego od dawna „buntu robotów”, lęku przed maszyną wymykającą się spod kontroli człowieka czy dystopijnych wizji człowieka dehumanizowanego przez ingerujące w jego ciało technologie. Sprawa nie kończy się także na dylematach masowej produkcji i jej uprzedmiotawiających związkach z konsumentami. Równie wielkie znaczenie dla nowoczesnej wizji świata miał artefakt umieszczony w muzeum etnograficznym, świadczący zarówno o istnieniu, jak i o nieobecności Obcego, wyznaczający mu zarazem miejsce w uporządkowaniu świata dającym się przełożyć na ład gabloty. Rzecz jako reprezentacja Obcego poddaje się symbolicznej kontroli, ale zarazem nieustannie grozi upadkiem kolekcji w chaos. Co więcej, rzecz, niezależnie od swego pochodzenia, zyskuje podmiotowość uczestnicząc w bezpośredniej interakcji z człowiekiem, a samo człowieczeństwo urzeczywistnia się nieustannie w relacji z rzeczami, polegającej na aktualizacji twórczego potencjału zarówno producenta, jak i użytkownika, kolekcjonera czy majsterkowicza. Nowy nurt studiów nad kulturą materialną zajmuje się więc nie tylko tym, jak człowiek kształtuje rzeczy, ale także tym, w jaki sposób jest przez nie kształtowany.

Rzeczy stają się nie-ludzkimi podmiotami nieustannie obecnymi w naszych codziennych interakcjach, zarówno tych już urzeczywistnionych, jak i tych wyłaniających się na technologicznym horyzoncie. Nic więc dziwnego, że w najnowszej humanistyce zostają na nowo przemyślane zyskują liczne ujęcia teoretyczne. W pierwszych latach obecnego tysiąclecia Bill Brown zaproponował „teorię rzeczy” opartą m.in. na Heideggerowskim rozróżnieniu między obiektem

a rzeczą jako tym, co się ostaje wobec rozpadu świata. Jednakże i ta szczególna reliktość rzeczy wobec świata nie wyczerpuje jej możliwych znaczeń. Interakcyjny potencjał rzeczy próbował przemysleć na nowo metadesign, stający się nie tylko nurtem refleksji nad projektowaniem, ale i szerzej, nad prawidłowościami relacji ludzkich i nie-ludzkich podmiotów. Z tą problematyką łączy się także perspektywa technologicznej obróbki organizmów, urzeczowienia zwierzęcia i rośliny jako wytworu projektanckiego i inżynierskiego. Z kolei antropologiczne ujęcia rzeczy stawiają pytania zarówno o materialne i emocjonalne wymiary użyteczności, jak i o złożoność relacji społecznych rozgrywanych za pośrednictwem rzeczy i z samymi rzeczami.

Proponowany temat angażuje więc designera czy historyka sztuki, ale i antropologa, etnologa, literaturoznawcę, kulturoznawcę, historyka kultury czy techniki, filozofa. Zapraszamy do nadsyłania nie publikowanych wcześniej artykułów śledzących losy rzeczy i ich relacji z człowiekiem z perspektywy różnych dyscyplin humanistycznych i refleksji krytycznej nad zjawiskami współczesności.

Zainteresowanych proponowaną przez nas problematyką prosimy o nadsyłanie artykułów do 30 kwietnia 2015 na adres redakcja@tematyzszewskiej.pl; wytyczne edytorskie znaleźć można pod adresem www.tematyzszewskiej.pl/?page_id=145. Wszelkie pytania i wątpliwości prosimy kierować na adres ksolarewicz@gmail.com

Zapraszamy do współpracy,

redaktorzy tomu

dr hab. prof. UW Ewa Łukaszyk (Uniwersytet Warszawski)

dr Jelena Guga (University of West Bohemia)

mgr Krzysztof Solarewicz (Uniwersytet Wrocławski)

„Tematy z Szewskiej” są recenzowanym (double blind peer-review) czasopismem naukowym, parametryzowanym przez MniSW na 6 punktów (lista B). Wszystkie artykuły z numeru „Rzecz” dostępne będą na stronie czasopisma w trybie Open Access oraz indeksowane w bazach ERIH+ i BazHum.